

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

Директор інституту історії, права та міжнародних відносин

Ю.В. Подрез

«14» вересня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО

Галузь знань 08 Право

Спеціальність 081 Право

Освітньо-професійна програма Право

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією НН інституту історії, права та міжнародних відносин
«14» вересня 2020 р.

Голова Моцак С.І. кандидат педагогічних наук, доцент

Розробник:

Апаров Андрій Миколайович, д.ю.н., професор, професор кафедри

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства

Протокол № 1 від «01» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри права та методики викладання правознавства

М.Марин (к.пед.наук, доцент Іваній О.М.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Вибіркова
		Рік підготовки:
4-й		
Семестр		
8-й		
Лекції		
24 год.		
Практичні, семінарські		
28 год.		
Лабораторні		
0 год.		
Самостійна робота		
64 год.		
Консультації:		
4 год.		
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Загальною метою викладання та вивчення навчальної дисципліни «Підприємницьке право» є засвоєння студентами понятійно-термінологічного апарату та основних положень дисципліни, що пропонується до вивчення, а також умінь розвивати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові аспекти, вирішувати конкретні ситуації у відповідності до положень чинного законодавства.

Зазначене предметно стосується сутності знань і навичок правового регулювання підприємницької діяльності та використання відповідних правових норм у практиці професійної юридичної діяльності.

У рамках предметних характеристик цієї програми та відповідно – навчальної дисципліни, вивчення якої пропонується згідно її змісту, – особлива увага приділяється питанню окреслення та пошуку й опануванню ефективних шляхів, способів, засобів опанування теоретичних і практичних способів вирішення проблемних питань підприємницького права.

Курс розрахований на студентів 4-го року підготовки денної форми навчання відповідного напрямку підготовки першого рівня вищої освіти – бакалавр.

На забезпечення досягнення означеної мети вивчення навчальної дисципліни та відповідно до змісту цієї програми, а також інших програмних документів навчально-методичного характеру, спрямовані навчально-освітні заходи, що пов'язані з проведенням лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання студентами самостійної роботи, що в цілому передбачає донесення студентам науково-теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок практичної реалізації положень чинного законодавства, розвиток у студентів розумової діяльності й розширення їх світогляду тощо.

Під час навчального процесу й професійної підготовки фахівців відповідного напрямку передбачається застосування різних методів подання інформаційного матеріалу (в т. ч. у поєднанні із застосуванням схем, таблиць, графіків, новітніх технічних технологій тощо).

Зміст програми зорієнтований на досягнення й забезпечення прогнозованих параметрів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідає відповідному рівню Національної рамки кваліфікацій і у цьому зв'язку – передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань відповідного рівня професійної діяльності.

В цілому **зміст даної робочої програми навчальної дисципліни спрямований на досягнення мети освітньої програми**, зокрема: набуття компетентностей, необхідних для розуміння природи і функцій права, змісту його основних правових інститутів, застосування права, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин; формування знань про: основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності принципи, а також природу і зміст правових інститутів базових галузей права; етичні стандарти правничої професії, та професійно-орієнтованих дисциплін для вирішення типових задач діяльності юриста в галузі права на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена відповідно до НКУ ДК 003:2010 «Класифікатор професій».

Суб'єкт навчання відповідного напрямку та рівня (бакалавр права) за результатами опанування змісту навчальної дисципліни повинен здатний розв'язувати типові задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі підприємницького права.

При викладанні курсу згідно з вимогами освітньо-професійної програми ставляться наступні завдання:

- надати студентам теоретичні знання щодо правового регулювання суспільних відносин нормами підприємницького права та нормами національного законодавства України, а також деяких інших держав;

- продемонструвати студентам в теоретичній та практичній площинах основні способи реалізації (використання/застосування) норм підприємницького права, а також основні юрисдикційні та неюрисдикційні способи й засоби захисту порушених прав, свобод та інтересів у відповідній сфері;

- навчити студентів застосовувати набуті знання з метою належного юридичного забезпечення сфери підприємницьких правовідносин.

У результаті вивчення дисципліни студенти мають

знати:

- основні поняття та теоретичні основи підприємницького права України;

- види і форми державного регулювання підприємницької діяльності;

- процедури державної реєстрації суб'єктів підприємництва та механізми реалізації їх діяльності на підставі ліцензування, патентування тощо;

- закономірності досягнення та реалізації законності і дисципліни в сфері підприємництва;

- теоретичні основи щодо правового титулу майна суб'єктів підприємництва;

- види господарських договорів, їх істотні умови та положення щодо порядку укладання, розірвання, внесення змін і доповнень;

- захист прав та законних інтересів суб'єктів підприємництва в суді;

вміти:

- здійснювати аналіз окремих видів правових документів (постанови, накази міністерств та відомств, нормативні акти органів місцевого самоврядування, локальні нормативні акти підприємств та організацій), які встановлюють норми підприємницьких правовідносин;

- розробити або скласти окремі види документів (господарський договір, претензійний лист, позовну заяву, основні положення статуту юридичної особи-суб'єкта підприємництва);

- розв'язувати юридичні ситуаційні завдання.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Програма дисципліни за предметно-змістовними та цільовими параметрами є свого роду **стандартом** освоєння відповідної навчальної дисципліни у формі нормативного документу, що визначає й встановлює місце та значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми бакалаврів права, її зміст та послідовність; організаційні форми вивчення навчальної дисципліни; вимоги до рівня, якості та змісту знань і вмінь студентів тощо.

Програма навчальної дисципліни **розроблена** з урахуванням та відповідно до нормативних вимог законодавства про вищу освіту, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності й інших нормативно-правових актів обов'язкового та рекомендаційного характеру, у т.ч. відомчих рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.

Окреме місце займають **об'єктивні передумови** для **вивчення дисципліни**, що пов'язані з комплексом соціально-економічних, державно-управлінських, державотворчих та нормативно-творчих процесів формування організованого устрою суспільного буття українського громадянського суспільства. Зазначене стосується площини забезпечення державою соціальної орієнтації соціально-економічного прогресу української державності на легально-правових засадах державного будівництва, розвитку різних форм і типів господарювання, потужних реформаційних процесів правового поля та деяких інших обставин.

Відповідним чином, удосконалення суверенної й демократичної державності та ринкової економіки України; ускладнення відносин у сфері вітчизняної економіки разом з наділенням різноманітних суб'єктів права свободою підприємницької діяльності з ознаками переваги диспозитивного принципу в регулюванні такої діяльності; динамізм та різноманітність господарських відносин; забезпечення державою соціальної орієнтації економіки України; потужні реформаційні процеси правового поля та деякі інші обставини зумовлюють нагальну необхідність у підвищенні вимог до різногалузевих фахівців з правознавства щодо знань підприємницького права та підприємницького законодавства, а також практичних навичок застосування норм підприємницького законодавства у повсякденній правозастосовній практиці на різних рівнях.

Відтак, у процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути та з'ясувати сутність і структуру системи підприємницького права, а також наявні дискусійні й проблемні питання.

Навчальна дисципліна відноситься до вибіркових навчальних дисциплін підготовки профільних фахівців відповідного напрямку галузевої майстерності та за своїми змістом і формою **взаємопов'язана** з науково-теоретичними розробками інших як загальних навчальних дисциплін, так і профільно-галузевих (конституційного, адміністративного, господарського, цивільного, фінансового, та деяких інших галузей права й законодавства).

3. Результати навчання за дисципліною

Формулювання результатів навчання для вибіркових дисциплін зорієнтовано та **базується** на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання), спрямовано на їх деталізацію. Окремий акцент зміщено у площину визначення рівня сформованості результатів навчання, зокрема через його достатність для

вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка рівня та якості знань студентів здійснюється у відповідності до методики рейтингової оцінки та полягає у здійсненні розрахунку суми балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи. Акумулявання (накопичення) балів здійснюється протягом семестру.

Під час складання заліку здійснюється тиражування індивідуальних завдань згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Залік проводиться в усній або письмовій формі за умови попередньої підготовки студента.

Щодо системи розподілу балів, які отримують студенти та рейтингової системи, яка трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS, то відповідні відомості наведені у цій програмі.

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	<p>Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обгрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.</p> <p>Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних випадках, може аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь.</p> <p>Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються.</p> <p>Студент розкриває питання, що стосується дисципліни яка вивчається, та не виходить за рамки об'єму матеріалу передбаченого робочою програмою; проявляє впевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>
B	<p>Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності.</p> <p>Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.</p>
C	<p>Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань, та дати правильні відповіді про зміну результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення для практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань в межах дисципліни, що вивчається.</p>
D	<p>Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.</p>

E	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни. Виконання практичних / контрольних та інших завдань роботи значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
F	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі екзамену/заліку.
FX	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота		Залік	Сума
Модуль № 1	Модуль № 2		
35	35	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Ідентифікація та облік знань студентів проводиться, як правило, під час практичних (семінарських) занять з конкретних тем, а також під час складання заліку (в рамках усього матеріалу навчальної дисципліни).

Облік успішності враховує як ступінь підготовленості до практичних занять (в рамках опрацювання студентом лекційного матеріалу, відповідних нормативно-правових та інших актів і літератури; виконання самостійної роботи студентом), так і активність студента під час обговорення питань, розв'язання різного роду правових завдань і тестів.

Формами контролю є: поточний, проміжний та семестровий (підсумковий).

Здійснення поточного контролю забезпечується під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю є: усне опитування студентів; написання й перевірка доповідей та рефератів; виступ з доповідями та рефератами; підготовка презентацій та їх захист; написання статей наукового характеру; вирішення практичних завдань (у т.ч. ситуаційних), тестів; організація проведення ділових ігор тощо.

Проміжний контроль відбувається у вигляді модульних контрольних робіт, що проводяться в письмовій формі та передбачають вирішення студентами контрольних завдань: надання відповідей на контрольні питання, вирішення (розв'язання) задач та тестів. Завдання для модульних контрольних робіт добираються в межах програмного матеріалу, що складас зміст відповідного модулю, згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Семестровий (підсумковий) контроль відбувається у вигляді заліку. При цьому враховуються результати оцінювання поточної роботи студентів.

Залік для студентів проводиться за заліковими білетами, кожен з яких включає не менше трьох питань. Питання, що включаються до залікових білетів добираються в межах програмних питань, що складають зміст навчальної дисципліни.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Запроваджена у вищому навчальному закладі система контролю має на меті встановлення рівня, якості та змісту опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни.

Зокрема, студент повинен:

- мати чітке загальне уявлення про теоретичні та практичні правові проблеми в рамках тематики дисципліни;

- знати базовий матеріал, що опановується під час лекційних та семінарських занять, а також віднесений на самостійне опрацювання (самостійна робота);

- володіти навичками оперування базовим матеріалом та нормативно-правовими, літературними й іншими джерелами, а також уміннями їх використовувати в інших дисциплінах та на практиці;

- вміти аналізувати ситуації та проблеми, що виникають у правовій діяльності, та знаходити можливі правові шляхи їх вирішення.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Додатково засобами та методами оцінювання й демонстрування результатів навчання можуть бути: тести, проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, розрахункові роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних/групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

Інформаційно-програмний зміст дисципліни «Підприємницьке право» має наступний вигляд:

Модуль 1

Тема 1. Вступ до підприємницького права України

1. Системоутворюючі фактори підприємницького права. Предмет підприємницького права.
2. Метод підприємницького права.
3. Норми підприємницького права.
4. Становлення та розвиток підприємницького права: історичний екскурс.
5. Підприємницьке право як галузь права, як наука та навчальна дисципліна.

Тема 2. Джерела (форми) підприємницького права

1. Поняття та види форм (джерел) підприємницького права.
2. Підприємницьке законодавство України: поняття, ознаки, система, стан та перспективи розвитку.
3. Нормативно-правовий акт – основне джерело підприємницького права.
4. Міжнародні договори.
5. Судові рішення як джерела підприємницького права.

Тема 3. Підприємництво та некомерційне господарювання

1. Історія становлення, поняття, ознаки, види та функції підприємницької діяльності.
2. Поняття та ознаки підприємницької діяльності.
3. Види і галузі підприємницької діяльності.
4. Правовий режим та базові засади здійснення підприємницької діяльності.
5. Обмеження та заборони щодо здійснення підприємницької діяльності.
6. Загальні умови організації та здійснення підприємницької діяльності.
7. Припинення підприємницької діяльності.
8. Суб'єкти підприємницької діяльності.
9. Поняття некомерційної господарської діяльності.
10. Суб'єкти некомерційної господарської діяльності.
11. Особливості правового режиму некомерційної господарської діяльності.

Тема 4. Публічне управління та регулювання підприємницької діяльності

1. Поняття публічного управління підприємницькою діяльністю.
2. Державна економічна політика. Господарське прогнозування та господарське планування.

3. Державне господарське регулювання. Державна регуляторна політика у сфері підприємницької діяльності.

4. Державний господарський нагляд (контроль), його заходи та порядок їх здійснення.

5. Засоби державного регулювання підприємницької діяльності.

6. Управління підприємницькою діяльністю в державному та комунальному секторах економіки.

7. Управління підприємницькою діяльністю органами місцевого самоврядування: напрями та перспективи.

8. Співпраця держави/територіальної громади з приватним сектором економіки. Публічно-приватне партнерство.

Тема 5. Правовий статус суб'єктів господарювання

1. Суб'єкти господарювання: поняття, види, ознаки та правове становище.

2. Суб'єкти господарювання – юридичні особи (господарські організації).

3. Утворення суб'єктів господарювання. Державна реєстрація створення суб'єктів господарювання.

4. Припинення суб'єктів господарювання. Реорганізація та ліквідація суб'єктів господарювання. Державна реєстрація припинення суб'єктів господарювання.

5. Правовий статус відокремлених підрозділів суб'єктів господарювання-юридичних осіб (філій, представництв).

6. Представництва іноземних суб'єктів підприємницької діяльності.

7. Правовий статус фізичних осіб як суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 6. Правовий статус окремих видів суб'єктів підприємництва

1. Правовий статус підприємства.

2. Правовий статус господарського товариства.

3. Правовий статус об'єднань суб'єктів господарювання.

Тема 7. Майнова основа підприємництва

1. Поняття правового режиму майна суб'єктів підприємництва та майнові відносини у сфері господарювання.

2. Склад та джерела формування майна суб'єктів підприємництва.

3. Власність і право власності.

4. Форми права власності.

5. Правові режими господарського відання та оперативного управління. Права на чужі речі.

6. Право довірчої власності та довірче управління майном.

7. Майновий стан та облік майна суб'єкта підприємництва.

8. Поняття ресурсів у сфері підприємництва.

Тема 8. Господарсько-правова відповідальність і захист підприємницьких прав та інтересів

1. Поняття правопорушення у сфері підприємництва та їх класифікація.
2. Поняття, ознаки, види, цілі, функції та механізм реалізації господарсько-правової відповідальності.
3. Господарські санкції та адміністративно-господарські санкції.
4. Підстави покладення господарсько-правової відповідальності.
5. Поняття, види (форми) та способи захисту підприємницьких прав та інтересів.
6. Адміністративний захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва.
7. Захист підприємницьких прав та інтересів судами: загальні положення.
8. Основні інститути процесуального права та їх значення для захисту прав і інтересів підприємництва.
9. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємницьких відносин органами нотаріату.
10. Особливості захисту прав та інтересів суб'єктів підприємництва в процесі виконавчого провадження.
11. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва Радою бізнес-омбудсмена.
12. Неюрисдикційний захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва.

Модуль 2

Тема 9. Вступ до Особливої (Спеціальної) частини підприємництва

1. Особлива (Спеціальна) частина підприємницького права.
2. Спеціальні правові конструкції підприємницького права: загальні положення.
3. Основні та допоміжні види і галузі підприємницької діяльності: загальні положення.
4. Спеціальні режими господарювання: загальні положення.
5. Загальні правила (умови) організації та здійснення підприємництва в окремих галузях економіки та в умовах спеціальних режимів підприємництва.

Тема 10. Інститут захисту економічної конкуренції (антимонопольно-конкурентне право)

1. Поняття конкуренції та конкурентних відносин.
2. Правові засоби антимонопольного регулювання. Природні монополії.
3. Відповідальність за антиконкурентні правопорушення. Недобросовісна конкуренція.
4. Порядок розгляду справ про антиконкурентні правопорушення.
5. Правовий статус Антимонопольного комітету України.

Тема 11. Інститут відновлення платоспроможності та банкрутства

1. Загальна правова характеристика інституту відновлення платоспроможності та банкрутства.
2. Правові механізми позасудового відновлення платоспроможності та його заходи.
3. Правова характеристика банкрутства.
4. Динаміка та учасники процедури банкрутства.
5. Правова характеристика судового відновлення платоспроможності.
6. Ліквідація у процесі банкрутства.
7. Особливості застосування законодавства про відновлення платоспроможності та банкрутство.

Тема 12. Підприємницьке договірне право

1. Зобов'язальні правовідносини в системі правових відносин. Поняття, юридична характеристика та види підприємницьких зобов'язань.
2. Динаміка підприємницьких зобов'язань.
3. Поняття, юридична характеристика, зміст та форма підприємницького договору.
4. Динаміка підприємницьких договорів.
5. Класифікація підприємницьких договорів та юридична характеристика їх окремих видів.
6. Інкотермс.

Тема 13. Правові засади організації та здійснення торговельної діяльності

1. Торговельна діяльність: історико-правові витоки становлення та розвитку, поняття, види, форми та суб'єкти.
2. Правові засади функціонування організованих ринків торгівлі. Правовий статус бірж.
3. Правові особливості використання підприємницьких договорів у торговельній діяльності (торгові договори).
4. Роздрібна торгівля та ресторанне господарство.
5. Публічне замовлення та публічні закупівлі.
6. Електронна комерція.

Тема 14. Правові засади організації та здійснення підприємницької будівельної діяльності

1. Поняття підприємницької будівельної діяльності, її види та окремі засоби публічного регулювання. Капітальне будівництво.
2. Учасники правових відносин у сфері будівництва.
3. Договірне забезпечення підприємницької будівельної діяльності та будівництва.
4. Правовий порядок забудови територій та здійснення будівництва.

Тема 15. Правові засади організації та здійснення сільськогосподарської діяльності

1. Поняття сільськогосподарської діяльності та її суб'єктів.
2. Правова характеристика суб'єктів сільськогосподарської діяльності окремих організаційно-правових форм.
3. Правові засади використання у сільськогосподарській діяльності природних ресурсів.

Тема 16. Правові засади організації та здійснення транспортної діяльності

1. Транспорт і транспортна система України. Поняття, види та суб'єкти транспортної діяльності.
2. Транспортна діяльність з перевезення вантажів та її учасники.
3. Транспортні договори.
4. Особливості правової відповідальності у сфері транспортної діяльності.
5. Транспортно-експедиторська діяльність.

Тема 17. Правові засади організації та здійснення фінансової діяльності

1. Фінансова діяльність та фінансові послуги: загальні положення. Договір про надання фінансових послуг.
2. Правові засади організації та здійснення фінансового посередництва. Банківська діяльність.
3. Правові засади організації та здійснення професійної діяльності на фондовому ринку.
4. Правові засади організації та здійснення інших видів фінансової діяльності.
5. Юридична відповідальність у сфері фінансової діяльності.

Тема 18. Правові засади інвестування та інноваціонування підприємництва

1. Поняття, види та форми інвестицій та інвестиційної діяльності. Інвестиційний проект та інвестиційний договір.
2. Правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності.
3. Поняття, види та форми інновацій та інноваційної діяльності. Інноваційні проекти та інноваційні договори.
4. Правові засади та особливості здійснення іноземного інвестування.

Тема 19. Міжнародне економічне співробітництво та зовнішньоекономічна діяльність

1. Зовнішньоекономічна діяльність та міжнародне економічне співробітництво України: загальні положення.
2. Правові засади і особливості організації та здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

3. Договірне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Обсяг та зміст навчальної дисципліни «Підприємницьке право» залежить від профілю підготовки (може виражатися у загальному вигляді, стисло або ж максимально широко).

У процесі та за результатами опанування матеріалу навчальної дисципліни студенти повинні ретельно розглянути та з'ясувати сутність і структуру системи права й законодавства у сфері правового регулювання суспільних явищ та процесів нормами підприємницького права, а також наявні дискусійні й проблемні питання відповідної галузі.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

Назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	С	С.Р.		Л	С	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Тема 1. Вступ до підприємницького права України	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 2. Джерела (форми) підприємницького права	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 3. Підприємництво та некомерційне господарювання	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 4. Публічне управління та регулювання підприємницької діяльності	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 5. Правовий статус суб'єктів господарювання	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 6. Правовий статус окремих видів суб'єктів підприємництва	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 7. Майнова основа підприємництва	8	2	2	4	-	-	-	-
Тема 8. Господарсько-правова відповідальність і захист підприємницьких прав та інтересів	8	2	2	4	-	-	-	-
Разом за модулем 1	64	16	16	32	-	-	-	-
Модуль 2								
Тема 9. Вступ до Особливої (Спеціальної) частини підприємництва	6	2	2	2	-	-	-	-
Тема 10. Інститут захисту економічної конкуренції (антимонопольно-конкурентне право)	6	2	2	2	-	-	-	-
Тема 11. Інститут відновлення	6	2	2	2	-	-	-	-

платоспроможності та банкрутства									
Тема 12. Підприємницьке договірне право	6	2	2	2	-	-	-	-	-
Тема 13. Правові засади організації та здійснення торговельної діяльності	4	-	2	2	-	-	-	-	-
Тема 14. Правові засади організації та здійснення підприємницької будівельної діяльності	4	-	2	2	-	-	-	-	-
Тема 15. Правові засади організації та здійснення сільськогосподарської діяльності	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Тема 16. Правові засади організації та здійснення транспортної діяльності	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Тема 17. Правові засади організації та здійснення фінансової діяльності	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Тема 18. Правові засади інвестування та інноваціонування підприємництва	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Тема 19. Міжнародне економічне співробітництво та зовнішньоекономічна діяльність	4	-	-	4	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	52	8	12	32		-	-	-	-
Усього годин	116	24	28	64		-	-	-	-
Консультації		4				-			
Разом (усього годин та консультацій)		120				-			

Теми та план практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Вступ до підприємницького права України	2	-
2	Джерела (форми) підприємницького права	2	-
3	Підприємництво та некомерційне господарювання	2	-
4	Публічне управління та регулювання підприємницької діяльності	2	-
5	Правовий статус суб'єктів господарювання	2	-
6	Правовий статус окремих видів суб'єктів підприємництва	2	-
7	Майнова основа підприємництва	2	-
8	Господарсько-правова відповідальність і захист підприємницьких прав та інтересів	2	-
9	Вступ до Особливої (Спеціальної) частини підприємництва	2	-
10	Інститут захисту економічної конкуренції (антимонопольно-конкурентне право)	2	-
11	Інститут відновлення платоспроможності та банкрутства	2	-
12	Підприємницьке договірне право	2	-
13	Правові засади організації та здійснення торговельної діяльності	2	-

14	Правові засади організації та здійснення підприємницької будівельної діяльності	2	-
15	Правові засади організації та здійснення сільськогосподарської діяльності	-	-
16	Правові засади організації та здійснення транспортної діяльності	-	-
17	Правові засади організації та здійснення фінансової діяльності	-	-
18	Правові засади інвестування та інноваціонування підприємництва	-	-
19	Міжнародне економічне співробітництво та зовнішньоекономічна діяльність	-	-
	Усього годин	28	-

Теми та план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Вступ до підприємницького права України	4	-
2	Джерела (форми) підприємницького права	4	-
3	Підприємництво та некомерційне господарювання	4	-
4	Публічне управління та регулювання підприємницької діяльності	4	-
5	Правовий статус суб'єктів господарювання	4	-
6	Правовий статус окремих видів суб'єктів підприємництва	4	-
7	Майнова основа підприємництва	4	-
8	Господарсько-правова відповідальність і захист підприємницьких прав та інтересів	4	-
9	Вступ до Особливої (Спеціальної) частини підприємництва	2	-
10	Інститут захисту економічної конкуренції (антимонопольно-конкурентне право)	2	-
11	Інститут відновлення платоспроможності та банкрутства	2	-
12	Підприємницьке договірне право	2	-
13	Правові засади організації та здійснення торговельної діяльності	2	-
14	Правові засади організації та здійснення підприємницької будівельної діяльності	2	-
15	Правові засади організації та здійснення сільськогосподарської діяльності	4	-
16	Правові засади організації та здійснення транспортної діяльності	4	-
17	Правові засади організації та здійснення фінансової діяльності	4	-
18	Правові засади інвестування та інноваціонування підприємництва	4	-
19	Міжнародне економічне співробітництво та зовнішньоекономічна діяльність	4	-
	Усього годин	64	-

8. Питання для підсумкового контролю

1. Системоутворюючі фактори підприємницького права.
2. Предмет підприємницького права.
3. Метод підприємницького права.
4. Норми підприємницького права.
5. Становлення та розвиток підприємницького права: історичний екскурс.
6. Підприємницьке право як галузь права.
7. Підприємницьке право як наука.
8. Підприємницьке право як навчальна дисципліна.
9. Поняття та види форм (джерел) підприємницького права.
10. Підприємницьке законодавство України: поняття, ознаки, система, стан та перспективи розвитку.
11. Нормативно-правовий акт – основне джерело підприємницького права.
12. Міжнародні договори.
13. Судові рішення як джерела підприємницького права.
14. Історія становлення підприємницької діяльності.
15. Поняття та ознаки підприємницької діяльності.
16. Види та функції підприємницької діяльності.
17. Види і галузі підприємницької діяльності.
18. Правовий режим та базові засади здійснення підприємницької діяльності.
19. Обмеження та заборони щодо здійснення підприємницької діяльності.
20. Загальні умови організації та здійснення підприємницької діяльності.
21. Припинення підприємницької діяльності.
22. Суб'єкти підприємницької діяльності.
23. Поняття некомерційної господарської діяльності.
24. Суб'єкти некомерційної господарської діяльності.
25. Особливості правового режиму некомерційної господарської діяльності.
26. Поняття публічного управління підприємницькою діяльністю.
27. Державна економічна політика. Господарське прогнозування та господарське планування.
28. Державне господарське регулювання. Державна регуляторна політика у сфері підприємницької діяльності.
29. Державний господарський нагляд (контроль), його заходи та порядок їх здійснення.
30. Засоби державного регулювання підприємницької діяльності.
31. Управління підприємницькою діяльністю в державному та комунальному секторах економіки.
32. Управління підприємницькою діяльністю органами місцевого самоврядування: напрями та перспективи.
33. Співпраця держави/територіальної громади з приватним сектором економіки. Публічно-приватне партнерство.
34. Суб'єкти господарювання: поняття, види, ознаки та правове становище.
35. Суб'єкти господарювання – юридичні особи (господарські організації).

36. Утворення суб'єктів господарювання. Державна реєстрація створення суб'єктів господарювання.
37. Припинення суб'єктів господарювання. Реорганізація та ліквідація суб'єктів господарювання. Державна реєстрація припинення суб'єктів господарювання.
38. Правовий статус відокремлених підрозділів суб'єктів господарювання-юридичних осіб (філій, представництв).
39. Представництва іноземних суб'єктів підприємницької діяльності.
40. Правовий статус фізичних осіб як суб'єктів підприємницької діяльності.
41. Правовий статус підприємства.
42. Правовий статус господарського товариства.
43. Правовий статус об'єднань суб'єктів господарювання.
44. Поняття правового режиму майна суб'єктів підприємництва та майнові відносини у сфері господарювання.
45. Склад та джерела формування майна суб'єктів підприємництва.
46. Власність і право власності.
47. Форми права власності.
48. Правові режими господарського відання та оперативного управління.
Права на чужі речі.
49. Право довірчої власності та довірче управління майном.
50. Майновий стан та облік майна суб'єкта підприємництва.
51. Поняття ресурсів у сфері підприємництва.
52. Поняття правопорушення у сфері підприємництва та їх класифікація.
53. Поняття, ознаки, види, цілі, функції та механізм реалізації господарсько-правової відповідальності.
54. Господарські санкції та адміністративно-господарські санкції.
55. Підстави покладення господарсько-правової відповідальності.
56. Поняття, види (форми) та способи захисту підприємницьких прав та інтересів.
57. Адміністративний захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва.
58. Захист підприємницьких прав та інтересів судами: загальні положення.
59. Основні інститути процесуального права та їх значення для захисту прав і інтересів підприємництва.
60. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємницьких відносин органами нотаріату.
61. Особливості захисту прав та інтересів суб'єктів підприємництва в процесі виконавчого провадження.
62. Захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва Радою бізнес-омбудсмена.
63. Неюрисдикційний захист прав та інтересів суб'єктів підприємництва.
64. Особлива (Спеціальна) частина підприємницького права.
65. Спеціальні правові конструкції підприємницького права: загальні положення.
66. Основні та допоміжні види і галузі підприємницької діяльності: загальні положення.

67. Спеціальні режими господарювання: загальні положення.
68. Загальні правила (умови) організації та здійснення підприємництва в окремих галузях економіки та в умовах спеціальних режимів підприємництва.
69. Поняття конкуренції та конкурентних відносин.
70. Правові засоби антимонопольного регулювання. Природні монополії.
71. Відповідальність за антиконкурентні правопорушення. Недобросовісна конкуренція.
72. Порядок розгляду справ про антиконкурентні правопорушення.
73. Правовий статус Антимонопольного комітету України.
74. Загальна правова характеристика інституту відновлення платоспроможності та банкрутства.
75. Правові механізми позасудового відновлення платоспроможності та його заходи.
76. Правова характеристика банкрутства.
77. Динаміка та учасники процедури банкрутства.
78. Правова характеристика судового відновлення платоспроможності.
79. Ліквідація у процесі банкрутства.
80. Особливості застосування законодавства про відновлення платоспроможності та банкрутство.
81. Зобов'язальні правовідносини в системі правових відносин. Поняття, юридична характеристика та види підприємницьких зобов'язань.
82. Динаміка підприємницьких зобов'язань.
83. Поняття, юридична характеристика, зміст та форма підприємницького договору.
84. Динаміка підприємницьких договорів.
85. Класифікація підприємницьких договорів та юридична характеристика їх окремих видів.
86. Інкотермс.
87. Торговельна діяльність: історико-правові витоки становлення та розвитку, поняття, види, форми та суб'єкти.
88. Правові засади функціонування організованих ринків торгівлі. Правовий статус бірж.
89. Правові особливості використання підприємницьких договорів у торговельній діяльності (торгові договори).
90. Роздрібна торгівля та ресторанне господарство.
91. Публічне замовлення та публічні закупівлі.
92. Електронна комерція.
93. Поняття підприємницької будівельної діяльності, її види та окремі засоби публічного регулювання. Капітальне будівництво.
94. Учасники правових відносин у сфері будівництва.
95. Договірне забезпечення підприємницької будівельної діяльності та будівництва.
96. Правовий порядок забудови територій та здійснення будівництва.
97. Поняття сільськогосподарської діяльності та її суб'єктів.

98. Правова характеристика суб'єктів сільськогосподарської діяльності окремих організаційно-правових форм.
99. Правові засади використання у сільськогосподарській діяльності природних ресурсів.
100. Транспорт і транспортна система України. Поняття, види та суб'єкти транспортної діяльності.
101. Транспортна діяльність з перевезення вантажів та її учасники.
102. Транспортні договори.
103. Особливості правової відповідальності у сфері транспортної діяльності.
104. Транспортно-експедиторська діяльність.
105. Фінансова діяльність та фінансові послуги: загальні положення. Договір про надання фінансових послуг.
106. Правові засади організації та здійснення фінансового посередництва. Банківська діяльність.
107. Правові засади організації та здійснення професійної діяльності на фондовому ринку.
108. Правові засади організації та здійснення інших видів фінансової діяльності.
109. Юридична відповідальність у сфері фінансової діяльності.
110. Поняття, види та форми інвестицій та інвестиційної діяльності.
111. Інвестиційний проект та інвестиційний договір.
112. Правовий статус суб'єктів інвестиційної діяльності.
113. Поняття, види та форми інновацій та інноваційної діяльності.
114. Інноваційні проекти та інноваційні договори.
115. Правові засади та особливості здійснення іноземного інвестування.
116. Зовнішньоекономічна діяльність та міжнародне економічне співробітництво України: загальні положення.
117. Правові засади і особливості організації та здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
118. Договірне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.

9. Рекомендовані джерела інформації

Наведені далі нормативно-правові, літературні та інші рекомендовані джерела до навчальної дисципліни «Підприємницьке право» систематизовані та структуровані наступним чином:

- ❖ Нормативно-правові, літературні та інші джерела:
 - Нормативно-правові та інші акти:
 - Загальні/базові акти (міжнародні акти, законодавчі акти, акти Президента України та акти Кабінету Міністрів України);
 - Відомчі та інші акти (акти міністерств, акти інших центральних органів виконавчої влади, окремі акти органів судової влади та інші);
 - Літературні джерела:
 - Базові/навчально-методичні (підручники, посібники, монографії та інші);
 - Науково-дослідні роботи (дисертації, автореферати дисертацій).

1.1. Нормативно-правові та інші акти:

А. Загальні/базові акти (міжнародні акти, законодавчі акти, акти Президента України та акти Кабінету Міністрів України):

1. Конституція України.
2. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом 2014 року.
3. Господарський кодекс України.
4. Цивільний кодекс України.
5. Митний кодекс України.
6. Податковий кодекс України.
7. Кодекс торговельного мореплавства України.
8. Повітряний кодекс України.
9. Господарський процесуальний кодекс України.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
11. Цивільний процесуальний кодекс України.
12. Земельний кодекс України.
13. Водний кодекс України.
14. Лісовий кодекс України.
15. Кодекс України про надра.
16. Кодекс адміністративного судочинства України.
17. Кодекс законів про працю України.
18. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. № 1906-IV.
19. Закон України «Про правонаступництво України» від 12 вересня 1991 р. № 1543-XII.
20. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15 травня 2003 р. № 755-IV.
21. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. № 3166-VI.
22. Закон України «Про національний банк України» від 20 травня 1999 р. № 679-XIV.
23. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV.
24. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11 вересня 2003 р. № 1160-IV.
25. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 р. № 794-VII.
26. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01 липня 2010 р. № 2404-VI.
27. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. № 4572-VI.
28. Закон України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік» від 20 травня 2010 р. № 2278-VI.

29. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01 липня 2010 р. № 2411-VI.
30. Закон України «Про державні цільові програми» від 18 березня 2004 р. № 1621-IV.
31. Закон України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» від 03 березня 1998 р. № 147/98-ВР.
32. Закон України «Про управління об'єктами державної власності» від 21 вересня 2006 р. № 185-V.
33. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV.
34. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01 липня 2010 р. № 2411-VI.
35. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI.
36. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16 жовтня 1996 р. № 422/96-ВР.
37. Закон України «Про третейські суди» від 11 травня 2004 р. № 1701-IV.
38. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII.
39. Закон України «Про виконавче провадження» від 21 квітня 1999 р. № 606-XIV.
40. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII.
41. Декрет КМУ «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» від 19 лютого 1993 р. № 15-93.
42. Указ Президента України «Про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України» від 31 травня 2011 року № 634/2011.
43. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України» від 06 квітня 2011 р. № 395/2011.
44. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України» від 31 травня 2011 р. № 633/2011.
45. Указ Президента України «Про Положення про Міністерство фінансів України» від 8 квітня 2011 р. № 446.
46. Указ Президента України «Про Положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів» від 13 квітня 2011 р. № 465/2011.
47. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 10 вересня 2014 р. № 715/2014.
48. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Державну службу інтелектуальної власності України» від 8 квітня 2011 р. № 436/2011.
49. Указ Президента України «Про Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України» від 8 квітня 2011 року № 439/2011.

50. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» від 28 грудня 1992 року № 731.

51. Постанова Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 10 вересня 2014 р. № 442.

52. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції» від 21 січня 2015 р. № 17.

53. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України» від 30 квітня 2014 р. № 197.

54. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі» від 20 серпня 2014 р. № 459.

55. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України» від 20 серпня 2014 р. № 375.

56. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання Міністерства юстиції» від 31 березня 2015 р. № 150.

57. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу інтелектуальної власності України» від 19 листопада 2014 р. № 658.

58. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України» від 9 липня 2014 р. № 294.

59. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання Державної реєстраційної служби» від 13 липня 2011 р. № 816 року.

60. Постанова Кабінету Міністрів України «Про створення Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України» від 22 січня 1996 р. № 118 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 22 червня 2005 р. № 499).

61. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження рекомендаційних переліків структурних підрозділів обласної, Київської та Севастопольської міської, районної, районної в м. Києві та Севастополі державних адміністрацій» від 18 квітня 2012 р. № 606.

62. Постанова Кабінету Міністрів України «Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій» від 12 березня 2005 р. № 179.

1.2. Літературні джерела:

А. Базові/навчально-методичні (підручники, посібники, монографії та інші):

1. Господарське право України: навчальний посібник. / А. М. Апаров, О. М. Онищенко. – Т. 1. Загальна частина. – К.: КДАВТ ім. гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. – К.: Істина, 2016. – 452 с.

2. Господарське право України: навчальний посібник: у 2 т. / А. М. Апаров, О. М. Онищенко. – Т. 2. Особлива (Спеціальна) частина. – К.: Державний університет інфраструктури та технологій. – К.: Істина, 2018. – 448 с.

3. Господарське право України: Навчально-методичний комплекс дисципліни / уклад.: А. М. Апаров, О. М. Онищенко. – К.: КДАВТ. – Київ, 2016. – 108 с.

4. Господарське право : підручник : у 2 ч. – Ч. 1 / [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. – К.: КНЕУ, 2011. – 507, [5] с.

5. Господарське право : підручник : у 2 ч. – Ч. 2 / [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Опришка та Н. С. Хатнюк. – К.: КНЕУ, 2011. – 501, [3] с.

6. Вінник О. М. Господарське право: навчальний посібник. – 2-ге вид., змін. та доп. / О. М. Вінник. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.

7. Щербина В. С. Господарське право: підручник / В. С. Щербина. – 6-ге вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 640 с.

Б. Науково-дослідні роботи (дисертації, автореферати дисертацій):

1. Апаров А. М. Правове забезпечення фінансового контролю діяльності органів влади : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 /Апаров Андрій Миколайович ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 20 с.

2. Апаров А. М. Адміністративно-процесуальне право: стан та перспективи розвитку: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 /Апаров Андрій Миколайович ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2015. – 40 с.

3. Соколова І. О. Правовий режим: поняття, особливості, різновиди. Автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 – Харків, 2011. – 20 с.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Підручники та навчальні посібники, перелік яких наведений у змісті цієї програми.

11. Інформаційні інтернет-ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. <http://www.president.gov.ua/>
3. <http://www.kmu.gov.ua/>
4. <http://www.me.gov.ua/>
5. <https://minjust.gov.ua/>
6. <http://www.dkrp.gov.ua/>
7. <http://www.scourt.gov.ua/>
8. <http://court.gov.ua/>
9. <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

11. Інформаційні інтернет-ресурси

1. Євробюлетень (інформаційний бюлетень Представництва Європейської Комісії в Україні) <http://www.delukr.ec.europa.eu/page962.html>
2. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій: <http://ials.sas.ac.uk/library/library.asp>
3. Науковий журнал «Порівняльне правознавство»: <http://yport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.
4. Підручники онлайн: <http://textbooks.net.ua/content/section/29/35/>
5. Юридичний портал: навчальна і довідкова література: <http://yport.inf.ua/sravnitelnoe-pravovedenie-osnovnyie-pravovyie.html>.
6. Сайт європейського уповноваженого з прав людини: www.euro-ombudsman.eu.int.
7. Бюро демократичних інститутів і прав людини: <http://www.osce.org/odihr>